

Løgmanni líkt

Oddagrein

Ólavsøkurøða løgmans var løgmanni lík. Hon var argandi og áloypani. Hon var ikki djúptekin og vantaði ta breidd, ein ólavsøkurøða skal hava, um hon skal lýsa støðuna hjá føroyska samfelagnum í dag og í framtíðini. Røðan staðfesti nógvar batar, og upplýst varð eisini, hvat landsstýrið ætlar á summum økjum.

At kalla støðuna undan seinasta lögtingsvali fyri kaos vísir vantandi virðing fyri teimum politikkarum, sum skuldu taka upp eftir skræddið í nitiárunum. Hesir politikkarar høvdu nóg mikið at halda tær. so alt ikki rósaði framav. Tá var lætt hjá Sambandsflokkinum at sleppa undan at taka nakra ábyrgd.

Men tað, at løgmaður nú kann vísa á batar, kann hann takka undanfarnu landsstýrum fyri. Hann upplýsir, at framgongdin er ikki so stór nú, sum hon hevði verið undanfarni ár. Ásannar løgmaður ikki við hesum, at grundarlagið var lagt, tá hann tók við, men at landsstýrið, sum hann stendur á odda fyri, nú hevur slakað?

Tað vóru ikki bara bankarnir, sum fóru. Samstundis minkaði fiskiskapurin við heilum triðingi ella meira. Nú hevur so bragdað í aftur, og tað hevur børt munandi um búskapin, men hvat hevur landsstýrið gjørt fyri at fáa meiri burtur úr økta tilfeinginum av botnfiski og uppsjóvarfiski? Púrt einki, og tað er løgmaður eisini noyddur at staðfesta.

Nærum helvt av dýrabara toskinum fer ótilvirkaður av landinum, og einki verður gjørt fyri at virka havsins silvur - sildina, sum er komin aftur - í Føroyum.

Skulu vit kunna breyðføða tað vaksandi fólkatálið, og skulu vit hava veruliga menning í búskapinum, má útflutningsvirðið hækka munandi, og tað gerst bara við at virka meiri í Føroyum. Men hvussu hesin týðningarmikil spurningur skal loysast, hevði løgmaður eingi verulig boð uppá uttan tað, at skip sleppa ikki at selja uttanlands, um fiskurin ikki hevur verið boðin út í Føroyum.

Á hesum stað er áður sagt, at løgmanni manglaði nakað av tí, sum eyðkennir ein statsmann. Tað vóru partar av ólavsøkurøðuni aftur prógv um.

Sosialurin

Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður:

Fíggjarnevndarformaðurin fingið kaldar føtur

Suni Jacobsen heldur at hansara egna landsstýri hevur ikki tamarhald á almennum útreiðslunum. Eisini ber hann ótta fyri privatu nýtsluni og mælir til bundna samansparing. Hví tók sambandsflokkurin so ikki undir við uppskotinum um at hækka inngjaldið til samhaldsfasta?

Seinastu tíðina hevur fíggjarnevndarformaðurin tvær ferðir gjørt vart við seg í fjølmíðlunum. Fyrru ferðina fannst hann at almennu útreiðslunum og lat koma til sjóndar, at hann ikki var nøgdur við politikkin hjá sínum egna landsstýri, tá talan er um at hava tamarhald á útreiðslunum hjá landskassanum.

Seinnu ferðina avdukar fíggjarnevndarformaðurin, at hann ber ótta fyri at privata nýtslan gerst so stór, at tey góðu úrslitini á handilsjavnunum og gjaldsavnunum seinastu árin, koma í vanda. Hann mælir tí til, at samgongan skal fremja lóg um bundna samansparing fyri eldri fólk við góðari inntøku, soleiðis at privata nýtslan verður tálmað.

Lat meg fyrst minna fíggjarnevndarformannin á, at samgongan ið varð skipað aftaná lögtingsvalið í 1966, og sum javnaðarflokkurin hevði leiðsluna av, framdi lóggevu um bundna samansparing fyri ungfolk. Tann skipanin var soleiðis, at øll ungfolk undir 25 ár, skuldu hava eina árliga samansparing, ið svaraði til ta upphæddina, sum teimum var álikað at gjalda í landskatti.

Javnaðarflokkurin sat í samgongu og hevði leiðsluna restina av seksti árunum og øll sjeiti árin. Skipanin við bundnu samansparingini fekk frið og var í gildi øll hesi árin. Men aftaná valið í 1980 varð javnaðarflokkurin tveittur á dyr. Sambandsflokkurin tók tá

leiðsluna fyri tí sokallaða borgarlaga alternativinum. Og lógin um bundna samansparing fyri ungfolk varð sett úr gildi. Hetta gjørdi sambandsflokkurin saman við hinum borgarlaga flokkunum. Men javnaðarflokkurin var ímóti.

Hetta var annars ein frálík skipan. Hon tálmaði eini óneyðgari nýtslu hjá teimum ungu. Hon var góð fyri handilsjavnun og gjaldsavnun og harvið samfelagsgagnlig. Hon var eisini sera gagnlig fyri ungdomin. Tá ungfolk, ið høvdu vunnið pening, fyltu 25 ár, áttu tey eina ávísa uppsparing, sum kom væl við, tá tey skuldu seta føtur undir egðið borð. Men sambandsflokkurin, fólkaflokkurin og sjálfstýrissflokkurin syrgdu fyri, at henda skipan varð tikin av døgum.

Í seinastu tingsetu legði javnaðarflokkurin eitt uppskot fram um bundna samansparing. Hetta var uppskotið um at hækka inngjaldið í Arbeidsmarknaðareftirlønargrunnin (Samhaldsfasta) úr 0,5 upp í 0,75 prosent frá hvørjum parti á arbeidsmarknaðinum. Í sjálvum sær er hetta ein bundin samansparing. Men sambandsflokkurin tók ikki undir. Saman við restini av samgonguni syrgdi flokkurin hjá fíggjarnevndarformanninum fyri at uppskotið fall.

Varð uppskotið samtykt, hevði tað tálmað privatu nýtsluni, og sostatt verið við til at tryggja framhaldandi avlop á handilsjavnunum og

gjaldsavnunum, og harvið hevði tað virka samfelagsgagnligt. Samstundis hevði tað tryggja teimum gomlu í Føroyum betri kor við einum væl hægri útgjaldi úr Arbeidsmarknaðareftirlønargrunninum. Øll vita, at fólkapensjónin í Føroyum er nóg lægri enn í Danmark og hinum norðurlöndunum, og at hon ikki verður hækkað, uttan so at ríkisskassastuðulin verður hækkaður. Men tá tað snýr seg um Samhaldsfasta ráða vit sjálvir fyri borgum.

Góði Suni! Til fyri 13-14 mánaðum síðani var javnaðarflokkurin í samgongu. Har ynsktu vit at tosa um tann nýggja bygnaðin í landsumstíngini við atli til at halda almennu útreiðslurnar á so lágu støði sum gjørligt. Men okkara ynski varð sópað av borðinum og vit fingi nærsagt durðafjórðingin frá løgmanni og sambandsflokkinum. Og úrslitið er nú at landsstýrið hjá Suna Jacobsen hevur mist tamarhaldið á almennu útreiðslunum.

Í 1976 ruddu vit slóð fyri

eini skipan um bundna samansparing fyri ungfolk. Fyrstu ferð javnaðarflokkurin var uttan ávirkan í landsstýrinum, aftaná at henda skipan hevði virka í eini 15 ár, nýttu tit høvið at avrætta hesa skipan. Aðrenn tingið fór í summerfari á ár, rættu vit tykkum eina hjálpanði hond og mæltu til, at samansparingin í Arbeidsmarknaðareftirlønargrunninum varð økt við 50 prosentum. Men tit tóku ikki ímóti tí útrættu hondini. Tvørtur ímóti slerdur tit hondina av okkum. Hvat skal javnaðarflokkurin so gera?

Nei, spurningurin er ikki, hvat javnaðarflokkurin skal gera, men tað er heldur ein spurningur hvat fíggjarnevndarformaðurin skal gera. Dyggiliga hevur Suni Jacobsen ásannað, at politikkurin hjá javnaðarflokkinum, bæði fyrr og nú, bæði í samgongu og í andstöðu, er tann rætti. Tí er tað ein spurningur hvat fíggjarnevndarformaðurin nú skal gera?

Skal hann broyta politikkinn hjá sambandsflokkinum og samgonguni? Megnar hann tað? Ella skal hann bara ásanna tann veruleikan, at hann ikki hevur sama politikk, sum sambandsflokkurin og restin av samgonguni og síðan taka avleiðingarnar av tí? T.v.s. lata sambandsflokk og samgonguna fara har piparið grør!

Klaksvík, 28. juli 1997
Vilhelm Johannesen

Lesarabrøv

Hví eina mennandi »ómusikalska« tónleikakapping?

Undirritaði, sum vegna Norðurlandahúsið hevur skipað fyri Prix Føroyar kappingini saman við FUT, Útvarpi Føroya og Sjónvarpi Føroya eri eitt sindur troystur av at lesa og hoyra hvussu nógvi Teitur Lassen

hevur ímóti at kappast innan tónleikaøkið. Tað kennist næstan sum hann er illa við av at hava vunnið og roynur at bera í bótflaka yvirfyri teimum sum »taptu«. Tað sum fekk meg til at koma við einari viðmerking er

samrøðan við Teit og Maluna úr Mark No Limits í Sosialinum 24. juli 1997.

Teitur sigur m.a. í samrøðuni »Tað hevur einki við tónlist at gera at vinna eina slíka kapping. Tað er ómusikalskt at kappast«.

Vit eru nógvi sum spyrja, hví meldaðu tit til hesa kapping tá ið tað er so ómusikalst at kappast? (Eingin hevur noytt nakran at melda til), og hví siga tit samtíðis »at bólkunum var ikki lív laga

Framhald á síðu 13